

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

**ПІДГОТОВКА ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

підготовки бакалавра (на основі ступенів «фаховий молодший бакалавр», «молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)
спеціальності 227 Терапія та реабілітація

освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія

Силабус Підготовка до Єдиного державного кваліфікаційного іспиту підготовки «Бакалавра», галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Терапія та реабілітація, за освітньо-професійною програмою Фізична терапія, ерготерапія

Група розробників:

Андрійчук О.Я., завідувач кафедри – професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор

Ульяницька Н. Я., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, кандидат біологічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Андрійчук О. Я.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 2 від 18 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Андрійчук О. Я.

© Андрійчук О.Я,
Ульяницька Н.Я.,
2022 р.

I. ОПИС

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика
Денна форма навчання	Галузь знань – 22- Охорона здоров'я, Спеціальність- 227 терапія та реабілітація, Освітньо-професійна програма – фізична терапія, ерготерапія», Освітній ступінь бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
		Лекції 30
		Практичні (семінарські) . Лабораторні 30
		Самостійна робота 56год.
		Консультації 4год.
	Форма контролю: ЄДКІ	
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

ПІБ - Андрійчук Ольга Ярославівна
 Науковий ступінь - доктор наук з фізичного виховання та спорту
 Вчене звання - професор
 Посада – завідувач кафедри – професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії
 Контактна інформація - *електронна адреса – andrijchuk.olga@vnu.edu.ua*

ПІБ – Ульяницька Наталія Ярославівна
 Науковий ступінь – кандидат біологічних наук
 Посада – доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії
 Контактна інформація - *електронна адреса – ulianutskay.natalia@vnu.edu.ua*

III. ОПИС ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТУ

1. Анотація

Силабус Єдиного державного кваліфікаційний іспиту складено на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 19 грудня 2018 року № 1419 та Наказу Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» від 13 січня 2022 року № 26.

Силабус Єдиного державного кваліфікаційний іспиту складено з метою оцінювання досягнень результатів навчання, визначених Стандартом та освітньою програмою. Мета іспиту: оцінити вміння використовувати отримані знання та розуміння ключових понять фізичної терапії, ерготерапії у клінічній практиці.

Єдиний державний кваліфікаційний кваліфікаційний іспит проводиться у вигляді тестового державного іспиту «КРОК» та практично-орієнтованого іспиту.

Заклад вищої освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму відповідний ступінь вищої освіти і присвоює відповідну кваліфікацію та видачу диплома; вносить пропозиції щодо поліпшення якості підготовки фахівців з відповідної спеціальності (освітньо-професійної програми)

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022-Положення-про-ДЕК_2021-1-1.pdf

2. Результати навчання (компетентності) випускника

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психологопедагогічних наук.

Загальні компетентності

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК

07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільствата необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та

приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Структура Єдиного державного кваліфікаційний іспиту

Єдиний державний кваліфікаційний іспит складається з двох компонентів тестового державного іспиту «КРОК» та практично-орієнтованого іспиту.

Питання тестового державного іспиту «КРОК» складено на підставі стандарту вищої освіти спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» з метою оцінки результатів навчання та компетентностей випускників. А саме, оцінити вміння використовувати знання та розуміння ключових понять фундаментальних біомедичних наук, головну увагу приділяючи принципам та механізмам, що лежать в основі здоров'я, хвороби та моделей відновлення.

Практично-орієнтований іспит має за мету проведення контролю набуття випускником ЗВО фахових компетентностей. До практично-орієнтованого іспиту базові клінічні дисципліни. Суть іспиту полягає в оцінці практичних та комунікативних навичок випускників. Для проведення іспиту залучають реальних, стандартизованих або віртуальних пацієнтів, манекени, фантоми, прилади, обладнання, набори даних, ситуаційні завдання.

Зміст ЄДКІ структурований за осями: обстеження та контроль стану пацієнта (40%); фізична терапія, ерготерапія при різних нозологіях (50%); безпека життєдіяльності пацієнта під час проведення фізичної терапії, ерготерапії (10%). <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-12/ok42.pdf>

Розроблені практичні та ситуативні завдання з дисциплін циклу професійної підготовки за наступними векторами:

Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях

Оцінка тактильної чутливості.

Оцінка інтенсивності болю за школою ВАШ
Позиціонування пацієнта лежачи на боці та спині.

Оцінка спинномозкових рефлексів з верхніх та нижніх кінцівок. Тест «Встань та йди» з обліком часу.

Оцінка інтенсивності болю за шкалою ВАШ

Оцінка рівня спастичності за модифікованою шкалою Ашфорт. Тест Френчай для оцінки функцій руки (FAT).

Тест Міні-Ког – для оцінки когнітивного статусу Чотириступеневий тест балансу.

Техніка лікувального масажу при остеохондрозі грудного відділу хребта

Демонстрація використання приладу BUTLER для вдягання пацієнта.

- Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності опорно-рухового апарату

Обстеження й оцінка постави. Адамса тест.

Мануально-м'язове тестування м'язів, що беруть участь у згинанні плеча.

Мануально-м'язове тестування м'язів, що беруть участь у розгинанні стегна.

Мануально-м'язове тестування м'язів, що беруть участь у згинанні гомілки.

Мануально-м'язове тестування м'язів згиначів поперекового відділу хребта.

Визначення й оцінка активного діапазону руху у плечовому суглобі (відведення, переднє приведення).

Визначення й оцінка активного діапазону руху у ліктьовому суглобі (згинання, розгинання).

Визначення й оцінка активного діапазону руху у кульшовому суглобі (відведення, приведення).

Визначення й оцінка активного діапазону руху у колінному суглобі (згинання).

Визначення й оцінка активного діапазону руху у колінному суглобі (розгинання).

Техніка лікувального масажу при сколіозі (правостороннього грудного та лівостороннього поперекового сколіозу).

Продемонструвати спеціальні вправи на відновлення функцій рухів у ліктьовому та плечовому суглобах після перелому плечової кістки на межі верхньої і середньої її треті

- Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної системи

Визначення функціонального резерву серця за пробою Руф'є.

Визначення функціонального класу серцевої недостатності. Тест 6-хвилинної ходьби.

Вимірювання офісного артеріального тиску та оцінка індивідуального серцево-судинного ризику за допомогою таблиці SCORE.

Тренування з інтервальним типом навантаження при серцевій недостатності.

Визначення функціонального стану респіраторної системи методом спірометрії.

Визначення функціонального стану респіраторної системи методом пікфлуометрії

Спеціальні вправи в пульмонології – дихальна гімнастика.

Спеціальні вправи в пульмонології – вправи для тренування діафрагми та міжреберних м'язів.

Спеціальні вправи в пульмонології – вправи для подолання опору та спонукальна спірометрія.

Спеціальні вправи в пульмонології – дренажне позиціонування. Спеціальні вправи

в пульмонології – постуральний дренаж.

Техніка лікувального масажу при гіпертонічній хворобі

4. Політика оцінювання

Кваліфікаційний тестовий державний іспит «КРОК» проводиться на основі технологій стандартизованого тестування у письмовій (бланковій) тестовій або комп'ютерній формах (в останньому випадку з дотриманням законодавства із захисту інформації).

Тривалість складання іспиту «КРОК» для здобувачів - визначається з розрахунку 1 хвилина на 1 тестове завдання. Загальна кількість тестових завдань 150.

Результати іспиту оцінюються наступним чином: за правильну відповідь на тестове завдання здобувач отримує «1 бал», за неправильну – «0 балів» (за неправильну відповідь бал не знижується).

Тестове завдання вважається виконаним правильно, якщо здобувач обрав та позначив у бланку відповідей правильний варіант відповіді.

Тестове завдання вважається виконаним неправильно, якщо:

- позначено неправильний варіант відповіді;
- позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний;
- не позначено жодного варіанта відповіді.

Змістове визначення критеріїв оцінювання практично-орієнтованого іспиту базується на оцінці роботи здобувача при виконанні практичної навички. Практично орієнтований іспит є одним із способів проведення контролю набуття випускником фахової компетентності.

Компетентності, які оцінюються: вміння застосовувати комунікативні навички; вміння застосовувати навички етики; демонстрація знання та техніки проведення навички; вміння правильно інтерпретувати зібрані данні.

Завдання, які оцінюються: привітання та представлення пацієнту; спілкування з пацієнтом; пояснення для пацієнта мети візиту; пояснення процедури проведення тестування та отримання на нього згоди; забезпечення безпеки пацієнта під час тестування; проведення тестування; оцінка й інтерпретація отриманих результатів тестування.

Змістове визначення критеріїв оцінювання базується на оцінці роботи здобувача, яка здійснюється за контрольним листом, складеним на основі алгоритму виконання практичної навички, що оцінюється. Максимальна оцінка за виконання завдання на становить 5 балів. Кожному пункту алгоритму залежно від вагомості присвоюють певну частину балів. Вага кожного пункту може бути різною залежно від їх кількості, значущості, складності виконання завдання. Після проходження всіх завдань підбивається підсумок балів.

Іспит вважається складеним, якщо здобувач після проходження всіх завдань набрав не менше ніж 60 відсотків максимальної кількості балів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
122–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Політика щодо академічної доброчесності. Списування з будь-яких інших джерел та використання гаджетів та персональних комп'ютерів під час Єдиного державного іспиту заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі не складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту здобувач має право повторно скласти іспит не більше одного разу.

Повторне складання відбувається в строки визначені графіком проведення державних іспитів. У разі повторного не складання здобувач вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план та відраховується з ЗВО.

Рекомендована література

Основна:

1. Бісмак О. В., Мельнік Н. Г. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. Х.: Вид-во Бровін О. В., 2010. 120 с.
2. Вакуленко Л. О., Клапчук В. В., Вакуленко Д. В., Кутакова Г. В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник для фахівців з фізичної реабілітації ; за ред. Л.О. Вакуленко. Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. 372 с.
3. Вовканич А. С. Вступ до фізичної реабілітації: навч. посіб. Л.: ЛДУФК, 2013. 186 с.
4. Воропаєв Д. С., Єжова О. О. Основи фізичної реабілітації (загальна характеристика засобів фізичної реабілітації: навч. посіб. Суми, 2019. Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75098>
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація. 3-тє вид. К.: Олімп. л- ра, 2009. 448 с.
6. Наказ МОН України від 19.12.2018р. №1419 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 "Фізична терапія, ерготерапія" для

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

7. Порада А. М., Порада О. В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. К.: ВСВ “Медицина”, 2011. 296 с.
8. Примачок Л. Л. Історія медицини та реабілітації: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. Гоголя, 2015. 104 с.
9. Проект Закону України про академічну доброчесність: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/проект-закону-про-акад-доброчесність-4.pdf>
10. Самойленко В. Б., Яковенко Н. П., Петряшев І. О. та ін. Медична і соціальна реабілітація: підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2013. 464 с.
11. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів . за заг. ред. В.М.Сокрута. Краматорськ: Каштан, 2019. 480 с.

Додаткова:

1. Алексеев О. І., Шимонко І. Т. Фізична реабілітація як один із аспектів комплексної реабілітації. *Медична гідрологія та реабілітація*. 2005. Т. 3, №1. С. 96-
101. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/41420>
2. Андрійчук О. Підготовка фізичних терапевтів до практичної діяльності. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. 2019. Випуск 4. С. 10-14
3. Андрійчук О. Я. Цюпак Т. Є. Грейда Н. Б. Базові знання у професійній підготовці фізичних терапевтів, ерготерапевтів. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю присвяченої 20-й річниці з дня заснування факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ «Сучасні підходи до формування професійних компетентностей фахівців фізичної терапії та ерготерапії» (17-18 жовтня 2019 р., м. Ужгород). С. 152-153
4. Андрійчук О. Я. Деякі аспекти практичної підготовки фізичних терапевтів. *Сучасна наука та освіта Волині* : зб. матеріалів наук.-практ. онлайн-конф. (20 листопада 2020 р.), упоряд., голов. ред. О. Ю. Ройко. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С 135-136
5. Андрійчук О., Грейда Н., Ульяницька Н. Застосування стретчингу в фізичній терапії. *Фітнес, харчування та активне довголіття*: прогр. І Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (23 березня 2021 р.). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. С. 3.
6. Бачинська Н. В., Забіяко Ю. О. Актуальні питання та перспективні напрямки реабілітації осіб з бойовими пораненнями [Електронний ресурс]. Молодий вчений. 2018. № 3(1). С. 56-59. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv20183\(1\)15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv20183(1)15)
7. Беляева Н. М. Сучасні аспекти медико-соціальної реабілітації інвалідів-учасників антитерористичної операції [Електронний ресурс]. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2017. № 3. С. 25-29. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/V SG 2017 3 7>
8. Бутов Р., Совтисік Д., Кузан М. /Особливості організації реабілітаційного

- процесу в санаторно-курортних умовах [Електронний ресурс]. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. Кам'янець-Подільський. 2019. №. 15. С. 21-24. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkpnui fv 2019 15 6>
9. Герцик А. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату [Електронний ресурс]. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2016. № 6. С. 37-45. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/snsv 2016 6 8>
 10. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
 11. Зданюк В. В., Совтисік Д. Д. Новітні реабілітаційні технології в сучасній практиці [Електронний ресурс]. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. - Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 9. С. 186-192. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkpnui fv 2016 9 23>
 12. Кальонова І. В., Богдановська Н. В. Ерготерапія в геріатричній реабілітації [Електронний ресурс]. *Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт*. Запоріжжя, 2017. № 1. С.123-130. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu FViS 2017 1 19>
 13. Клапчук В. В. Фізична реабілітація як наукова спеціальність і фах у практиці охорони здоров'я. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2013. № 1. С. 51-54.
 14. Колісник П. Ф. Лікувальна фізична культура як засіб медичної реабілітації [Електронний ресурс]. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2017. № 3. С. 89. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRNZV SG 2017 3 22>
 15. Лемко І. С. Особливості та перспективи санаторного етапу медичної реабілітації [Електронний ресурс]. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2017. № 3. С. 107. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/v SG 2017 3 39>
 16. Мазепа М. А. Ерготерапія - нова спеціальність в Україні [Електронний ресурс]: лекція № 1 з навч. дисципліни "Ерготерапія. Львів, 2019. 11 с. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/25968>
 17. Мазепа М. Сучасна парадигма ерготерапії [Електронний ресурс]. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. Івано-Франківськ, 2017. Вип. 25/26. С. 174-180. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7814>
 18. Мазур В. А., Вергуш О. М., Ліщук В. В. Особливості впливу та оздоровчий ефект засобів фізичної активності на організм людини [Електронний ресурс]. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. Кам'янець-Подільський, 2018. Вип. 11. С. 216-224. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkpnui fv 2018 11 32>

19. Мангушева О. О. Заняттєва активність та її компоненти: визначення ключових термінів ерготерапії як окремої науково обґрунтованої професії. *Спортивна медицина і фізична реабілітація*. 2018. № 2. С. 54-61.
20. Мороз О. М. Основи складання індивідуальної програми реабілітації [Електронний ресурс]. Український вісник медико-соціальної експертизи. 2013. № 1. С. 18-32. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujmse201316>
21. Олійник С., Андрійчук О. Організація фізичної терапії при коронавірусній хворобі. *Сучасні оздоровчо-реабілітаційні технології* : матеріали I Регіональної науково-практичної конференції молодих учених. ВНУ ім. Лесі Українки, каф. фіз. терапії та ерготерапії ; редкол.: О. Я. Андрійчук [та ін.]. Луцьк, 2020. Вип. 10. С. 81- 83
22. Полянська О. С. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу: за ред. В. В. Клапчука, О. С. Полянської. Чернівці : Прут, 2006. 208 с.
23. Порада А. М., Солодовник О. В., Прокопчук Н. Є. Основи фізичної реабілітації: навч. посібник. К.: Медицина, 2006. 248 с
24. Потапова Л. В., Козачок А. В., Потапова О. В. Ерготерапія як новий підхід до фізичної реабілітації [Електронний ресурс]. *Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт*. Запоріжжя, 2017. №1. С. 154-160. Режимдоступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VznuFViS2017123>
25. Самохін М. К. Трудотерапія як засіб соціальної реабілітації людини [Електронний ресурс]. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2017. Вип.
54. С. 221-227. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto20175431>
26. Терюханова І. М. Професійна реабілітація інвалідів як ефективний засіб їх інтеграції у суспільство. *Демографія та соціальна економіка*. 2007. № 1. С. 142-150.
27. Цюпак Т.Є., Андрійчук О. Я. Терапевтичні вправи для розвитку та відновлення витривалості, сили, гнучкості (амплітуди): методичні рекомендації. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2020. 43 с.
28. Цюпак Т.Є., Андрійчук О. Я., Грейда Н. Б. Загальнозміцнюючі вправи у фізичній терапії : методичні рекомендації. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2020. 60 с.
29. Швесткова О. Ерготерапія: підручник. Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 280 с.
30. Швесткова О., Сладкова Петра Фізична терапія: підручник. Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 272 с.
31. Юшковська О. Г. Про можливості застосування стратегії фізичної та реабілітаційної медицини у спортивній медицині. *Спортивна медицина і фізична реабілітація*. 2019. № 2 . С. 13-17.

Електронні ресурси:

1. <https://vnu.edu.ua/uk/articles/yaka-zh-vona-akademichna-dobrochesnist>

2. https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

3. <https://www.testcentr.org.ua/uk/edki>

4. Концепція нової системи охорони здоров'я / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf . – Назва з екрана